

Мукачівський кооперативний фаховий коледж бізнесу

Схвалено на засіданні
екзаменаційної комісії
Протокол № 1
від „3” травня 2021 р.

Затверджую
Голова приймальної комісії
Б.І. Кабаці
„3” травня 2021 р.

Програма

**вступних випробувань
у формі письмового
тестування
з української мови**

на основі базової загальної середньої освіти

**Мукачево
2021**

Пояснювальна записка

Українська мова є державною мовою України. Це передбачає її пріоритетне використання в усіх сферах суспільного життя. Оволодіння українською мовою сприяє залученню до надбань культури українського народу, виробляє почуття впевненості у власних силах, допомагає свідомо мотивувати вибір майбутньої професії. Досконале володіння державною мовою – важлива умова формування особистості майбутнього молодшого спеціаліста, становлення його високодуховного, національно зорієнтованого світогляду як запоруки професійної кар'єри, передумови формування фахової компетенції. Найважливішим завданням освіти в Україні на сучасному етапі є прилучення молоді до національної культури на основі рідної мови.

Програму вступного випробування з української мови складено для осіб, які вступають на основі базової загальної середньої освіти для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста на підставі чинної програми з української мови для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804 "Про оновлені навчальні програми для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів") відповідно до Закону «Про загальну середню освіту» та Державного стандарту базової і повної середньої освіти.

У ній ураховано державний статус української мови, її суспільні функції, взято до уваги специфіку навчального предмета, що має виразні інтегративні функції, здатність справляти різнобічний навчальний, розвивальний і виховний впливи на абітурієнтів, сприяти формуванню особистості, готової до активної творчої діяльності у всіх сферах життя демократичного суспільства.

Основна мета вивчення рідної мови полягає у формуванні національно свідомої, духовно багатой мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно доречно користуватися засобами рідної мови – її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо), тобто забезпечує належний рівень комунікативної компетенції. Зазначена мета передбачає здійснення навчальної, розвивальної і виховної функції освітнього змісту навчального предмета.

Учасники вступних випробувань повинні знати та вміти:

- правильно писати слова з вивченими орфограмами
- знаходити й виправляти орфографічні помилки
- визначати в словах дзвінки, глухі, тверді, м'які, шиплячі приголосні
- визначати звукове значення букв у слові
- визначати спосіб творення слів
- знати лексику української мови
- розрізняти синоніми, омоніми, антоніми, пароніми, однозначні та багатозначні слова, пряме й переносне значення слів
- розуміти і пояснювати образне значення фразеологізмів
- застосовувати морфологічні норми української мови
- вміти ставити розділові знаки за допомогою вивчених правил у простих та складних реченнях
- дотримуватися норм мовленнєвого етикету.

Програма складається із пояснювальної записки, змісту дисципліни і рекомендованої основної та додаткової літератури.

Результати вступних випробувань для абітурієнтів, які вступають на основі базової загальної середньої освіти, оцінюються за 12-бальною шкалою.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Роз діли	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки абітурієнтів
1	2	3	4
	I	Фонетика. Графіка. Орфоенія.	
1.1		<i>Звуки мови і звуки мовлення.</i> Голосні та приголосні звуки. Приголосні тверді та м'які, дзвінки й глухі; вимова звуків, що позначаються буквами <i>г і ґ</i> .	Абітурієнт: <i>визначає</i> , що вивчає фонетика, графіка, орфоенія; <i>розрізняє</i> в словах тверді і м'які, дзвінки і глухі, шиплячі приголосні, ненаголошені й наголошені голосні;
1.2		<i>Позначення звуків мовлення на письмі.</i> Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв <i>я, ю, є, ї</i> .	<i>визначає</i> основні випадки чергування голосних і приголосних звуків; <i>вимовляє</i> звуки в словах відповідно до орфоенічних норм; <i>правильно пише й обґрунтовує</i> слова з вивченими орфограмами; <i>знаходить і виправляє</i> орфоенічні та орфографічні помилки на вивчені правила;
1.3		<i>Склад. Наголос.</i> Орфоенічний словник і словник наголосів. Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Ненаголошені голосні [e], [u], [o] в коренях слів. Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом.	<i>розпізнає</i> у словах і словосполученнях явища уподібнення, спрощення, чергування; <i>вимовляє</i> приголосні звуки відповідно до орфоенічних норм; <i>правильно пише</i> слова з вивченими орфограмами й обґрунтовує їх; <i>користується</i> словником іншомовних слів; <i>знаходить і виправляє</i> орфоенічні й орфографічні помилки на вивчені правила.
1.4		<i>Уподібнення приголосних звуків.</i> Спрощення в групах приголосних.	
1.5		<i>Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків (практично).</i> Чергування [o] – [a], [e] – [i], [e] – [и]; [o], [e] з [i]; [e] – [o] після [ж], [ч], [ш]; [и], [і] після [ж], [ч], [ш], [шч] та [г], [к], [х] у коренях слів; [г], [к], [х] – [ж], [ч], [ш] – [з'], [ц'], [с']. Основні випадки чергування <i>у – в, і – й</i> .	
1.6		<i>Орфоенія.</i> Вимова префіксів <i>з-</i> (<i>зі-, с-</i>), <i>роз-</i> , <i>без-</i> , <i>воз-</i> , <i>пре-</i> , <i>при-</i> , <i>прі-</i> та інших, а також їх правопис.	
1.7		<i>Позначення м'якості приголосних на письмі</i> буквами <i>ь, і, є, ю, я</i> . Сполучення <i>-ьо, -йо-</i> . Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Правильна вимова та написання слів з апострофом. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збіг однакових приголосних звуків. Написання слів іншомовного походження: <i>и, і</i> , м'який знак та апостроф; подвоєння букв у словах іншомовного походження. Словник іншомовних слів.	Абітурієнт: <i>засвоює</i> правила використання м'якого знака та вживання апострофа; <i>розрізняє</i> подвоєння та подовження приголосних; <i>виконує</i> словникові роботи та тестові завдання; <i>користується</i> словником іншомовних слів. <i>засвоює</i> основні правила переносу слів, вживання великої літери та застосовує їх на практиці.

1	2	3	4
1.8		<i>Основні правила переносу слів, вживання великої літери.</i>	
	II	Лексика і фразеологія.	
2.1		<i>Лексичне значення слова. Однозначні й багатозначні слова. Вживання багатозначних слів у прямому і переносному значеннях. Загальноновживані (нейтральні) і стилістично забарвлені слова, діалектні, професійні слова і терміни.</i>	Абітурієнт: <i>знає, що вивчає лексикологія і фразеологія; визначає належність слів до певної лексичної категорії: однозначні й багатозначні, загальноновживані (нейтральні) і стилістично забарвлені слова, групи слів за значенням, фразеологізми, а також їхню роль у тексті; пояснює значення відомих слів, їхнє походження, значення фразеологізмів, прислів'їв, приказок, крилатих висловів; добирає з-поміж синонімів, антонімів, фразеологізмів найбільш відповідні контексту; редагує тексти з лексичними помилками.</i>
2.2		<i>Групи слів за значенням: синоніми, антоніми, омоніми, пароніми.</i>	
2.3		<i>Фразеологізми. Поняття про фразеологізм, його лексичне значення. Джерела українських фразеологізмів. Прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми як різновиди фразеологізмів.</i>	
2.4		<i>Групи слів за їх походженням: власне українські й запозичені (іншомовного походження).</i>	
2.5		<i>Активна і пасивна лексика української мови: застарілі слова (архаїзми й історизми), неологізми.</i>	
	III	Будова слова. Словотвір.	
3.1		<i>Корінь, суфікс, префікс і закінчення, основа – значущі частини слова. Змінювання і творення слів. Твірна основа. Основні способи словотворення: морфологічний (префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безафіксний, складання основ (або слів); неморфологічний (перехід слів з однієї частини мови в іншу).</i>	Абітурієнт: <i>виділяє у слові закінчення, корінь, префікс, суфікс та основу; розрізняє форми слова і спільнокореневі слова; знає основні способи словотвору; визначає способи творення слів; уміє самостійно утворювати нові слова вивченими способами.</i>
3.2		<i>Творення складноскорочених слів.</i>	
	IV	Морфологія. Орфографія.	
4.1		<i>Іменник :</i> <i>загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.</i>	Абітурієнт: <i>знає, що вивчає морфологія; морфологічні ознаки іменника, його синтаксичну роль; особливості відмінювання іменників; визначає рід, число, відмінки іменників, відміни та групи (тверду, м'яку, мішану), а також іменники поза відмінами; використовує відмінкові закінчення іменників чоловічого роду другої відміни на -а (-я), -у (-ю);</i>
4.2		<i>Іменники — назви істот і неістот, загальні та власні.</i>	
4.3		<i>Рід іменників. Іменники спільного роду. Рід невідмінюваних іменників</i>	
4.4		<i>Число іменників. Іменники, що мають форми тільки однини або тільки множини.</i>	
4.5		<i>Відмінювання іменників. Поділ іменників на відміни та групи.</i>	
4.6		<i>Букви -а (-я), -у (-ю) у закінченнях іменників чоловічого роду другої відміни.</i>	
4.7		<i>Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.</i>	

1	2	3	4
4.8		<i>Уживання відмінкових форм іменників; кличного відмінка у звертанні (земле, Василю, Олено, добродію, батьку).</i>	<i>утворює</i> відмінкові форми іменників кличного відмінка у звертанні; називного множини, орудного однини, родового множини; <i>уміє</i> відрізнити правильні форми від помилкових.
4.9		<i>Синоніміка деяких відмінкових закінчень: купив сіль (солі), хліб (хліба), твого ім'я (імені), пас ягнята (ягнят).</i>	
4.10		<i>Правила правопису складних іменників (разом, окремо, через дефіс).</i>	<i>вивчає</i> основні правила правопису складних іменників; <i>виконує</i> словникові та тестові завдання.
4.11		Прикметник: Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.	Абітурієнт: <i>визначає</i> морфологічні ознаки прикметника, його синтаксичну роль;
4.12		<i>Групи</i> прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні.	<i>знаходить</i> прикметники в реченні;
4.13		<i>Ступені</i> порівняння якісних прикметників: вищій і найвищій, способи їх творення (проста і складена форми)	морфологічні ознаки, синтаксичну роль у реченні; <i>розпізнає</i> розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні), <i>відмінює</i>
4.14		<i>Відмінювання</i> прикметників. Повні й короткі форми якісних прикметників.	прикметники твердої і м'якої груп; <i>утворює</i> правильно форми вищого і найвищого ступенів порівняння якісних прикметників; <i>відрізняє</i> правильні форми від помилкових.
4.15		Прикметники твердої і м'якої груп, особливості їх відмінювання.	
4.16		<i>Правила правопису складних прикметників (разом, окремо, через дефіс).</i>	<i>вивчає</i> основні правила правопису складних прикметників; <i>виконує</i> словникові та тестові завдання.
4.17		Числівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.	Абітурієнт: <i>знає</i> загальне значення числівника, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль у реченні;
4.18		<i>Відмінювання, творення та правопис складних числівників. Особливості відмінювання. Поєднання числівника з іменником.</i>	<i>знаходить</i> числівники в тексті; <i>визначає</i> їх граматичні ознаки; <i>утворює</i> і <i>вживає</i> правильно відмінникові форми числівників; <i>поєднує</i> правильно числівники з іменниками, застосовує правила правопису на письмі; <i>відрізняє</i> правильні форми числівників від помилкових
4.19		Займенник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників за значенням, їх відмінювання та правила правопису складних слів.	Абітурієнт: <i>знає</i> значення, морфологічні ознаки і синтаксичну роль займенника; <i>знаходить</i> займенники в тексті, правильно пише складні слова; <i>відмінює</i> всі розряди займенників; <i>відрізняє</i> правильні форми займенників від помилкових.

1	2	3	4
4.20		Дієслово: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.	Абітурієнт: <i>знає</i> загальне значення дієслова, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль; <i>знаходить</i> дієслово в реченні; <i>визначає</i> його форми, граматичні ознаки, належність дієслова до певної дієвідміни, види, часи та способи дієслів.
4.21	<i>Форми дієслова:</i> неозначена форма, особові форми, безособові форми на <i>-но, -то</i> (загальне ознайомлення). Неозначена форма (інфінітив) та особові форми.		
4.22	<i>Дієвідміни. Види дієслова</i> (доконаний і недоконаний).		
4.23	<i>Часи дієслова.</i>		
4.24	<i>Способи дієслів</i> (дійсний, умовний, наказовий). Безособові дієслова.		
4.25		Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.	Абітурієнт: <i>знає</i> значення дієприкметника, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль, <i>уміє</i> утворювати активні та пасивні дієприкметники.
4.26		Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.	Абітурієнт: <i>знає:</i> загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль дієприслівника, <i>уміє</i> утворювати дієприслівники доконаного й недоконаного видів.
4.27		<i>Правила правопису часток не -, ні - з дієсловами, дієприкметниками, дієприслівниками.</i>	<i>уміє</i> практично застосовувати правила правопису часток не-, ні-.
4.28		Прислівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників, ступені порівняння прислівників, способи їх творення.	Абітурієнт: <i>знає</i> загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль прислівника; <i>визначає</i> його граматичні ознаки; <i>уміє</i> утворювати ступені порівняння.
4.29		<i>Основні правила</i> правопису складних прислівників.	<i>використовує</i> на практиці правила правопису складних прислівників разом, окремо, через дефіс.
4.30		Службові частини мови: прийменник, сполучник, частка , їхні розряди та роль у словосполученнях і реченнях, основні правила правопису. Вигук як особлива частина мови, розділові знаки у ньому.	Абітурієнт: <i>відрізняє</i> службові частини мови: прийменники, сполучники, частки; <i>знаходить</i> вигуки в реченні, відрізняє їх від службових частин мови; <i>використовує</i> правила правопису під час виконання словникових та тестових завдань.
	V	Синтаксис. Пунктуація.	
5.1		<i>Словосполучення і речення.</i> <i>Способи зв'язку слів у словосполученні.</i> Типи словосполучень.	Абітурієнт: <i>розрізняє</i> головне і залежне слово у словосполученні;
5.2		<i>Речення.</i> Порядок слів у реченні. Головні та другорядні члени речення.	<i>визначає</i> типи словосполучень за належністю головного слова до

1	2	3	4
		Односкладні та неповні речення, розділові знаки у них.	певної частини мови, способи зв'язку слів (узгодження, керування, прилягання), речення різних видів, правильно ставить розділові знаки.
5.3		<i>Тире</i> між підметом і присудком.	
5.4		Дієприкметниковий, дієприслівниковий та порівняльний звороти, розділові знаки при них.	<i>Розрізняє</i> речення різних видів: за метою висловлення, за складом граматичної основи, за наявністю необхідних членів речення, за будовою.
5.5		Речення з однорідними членами <i>Однорідні члени речення</i> (із сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком).	<i>правильно ставить</i> розділові знаки при однорідних членах речення та обґрунтовує їх; <i>знаходить і виправляє</i> помилки на вивчені правила; <i>правильно інтонує</i> речення з однорідними членами.
5.6		<i>Однорідні й неоднорідні означення.</i>	
5.7		<i>Узагальнювальні слова</i> в реченнях з однорідними членами.	Абітурієнт: <i>знаходить</i> звертання, вставні слова (словосполучення, речення) у реченні; <i>аналізує й оцінює</i> виражальні можливості речень із звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями) в тексті; <i>правильно ставить</i> розділові знаки у звертаннях, вставних словах (словосполученнях, реченнях) та обґрунтовує їх; <i>знаходить та виправляє</i> помилки на вивчені пунктуаційні правила.
5.8		<i>Правопис.</i> Кома між однорідними членами речення. Двокрапка і тире при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами.	
5.9		Речення зі звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями) Звертання непоширені й поширені. Вставні слова (словосполучення, речення).	
5.10		<i>Правопис.</i> Розділові знаки у звертанні і вставних словах.	Абітурієнт: <i>знаходить</i> відокремлені та невідокремлені, уточнювальні члени речення; <i>правильно розставляє</i> розділові знаки у вживанні відокремлених означень, прикладок, додатків, обставин та уточнювальних членів речення та обґрунтовує їх.
5.11		Речення з відокремленими членами. Поняття про відокремлення. Відокремлені другорядні члени речення (у тому числі уточнювальні).	
5.12		<i>Правопис.</i> Розділові знаки у відокремлених членах речення.	Абітурієнт: <i>розрізняє</i> структурні відмінності простих і складних речень, складних речень із сурядним і підрядним зв'язком; <i>знаходить</i> у тексті складносурядні речення; <i>визначає</i> види складних речень (сполучникові й безсполучникові), засоби зв'язку між частинами
5.13		Складне речення і його ознаки. Складні речення без сполучників, із сурядним і підрядним зв'язком.	
5.14		Складносурядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення.	
5.15		<i>Правопис.</i> Розділові знаки між частинами складносурядного речення.	

1	2	3	4
			речення у складному, межі частин у складному реченні, кількість граматичних основ у ньому; <i>правильно ставить</i> розділові знаки між частинами складносурядного речення й обґрунтовує їх; <i>знаходить і виправляє</i> пунктуаційні помилки на вивчені правила.
5.16		Складнопідрядне речення , його будова і засоби зв'язку в ньому. Основні види складнопідрядних речень.	Абітурієнт: <i>знаходить</i> складнопідрядне речення у тексті, у тому числі з кількома підрядними частинами; <i>визначає</i> головну і підрядну частини, види складнопідрядних речень; <i>розрізняє</i> сполучники і сполучні слова; <i>правильно ставить</i> коми між частинами складнопідрядного речення й обґрунтовує їх; <i>знаходить і виправляє</i> помилки на вивчені правила.
5.17		<i>Правопис.</i> Розділові знаки між головною й підрядною частинами складнопідрядного речення. Розділові знаки в складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами.	
5.18		Безсполучникове складне речення Смислові відношення між частинами безсполучникового складного речення.	Абітурієнт: <i>знаходить</i> безсполучникові складні речення; <i>визначає</i> його основні ознаки, смислові відношення між частинами безсполучникових складних речень; <i>правильно ставить</i> розділові знаки (кому, двокрапку, крапку з комою, тире) між частинами безсполучникового складного речення й обґрунтовує їх.
5.19		<i>Правопис.</i> Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.	
5.20		Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.	Абітурієнт: <i>знаходить</i> у тексті складне речення з різними видами зв'язку; <i>правильно розставляє</i> в них розділові знаки й обґрунтовує їх.
5.21		<i>Правопис.</i> Розділові знаки в складному реченні з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.	
5.22		Пряма і непряма мова як засоби передачі чужої мови. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як спосіб передачі чужої мови. Діалог.	Абітурієнт: <i>знаходить</i> речення з прямою і непрямою мовою, з цитатами, репліками діалогу; <i>визначає</i> їхні особливості, виражальні можливості; <i>правильно ставить</i> розділові знаки у прямій мові, цитаті, діалозі й обґрунтовує їх; <i>замінює</i> пряму мову непрямою.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Авраменко О.М. Українська мова. Підручник з української мови для 9 класу. – В-во «Грамота», 2017.
2. Заболотний О.В., Заболотний В.В. Українська мова: Підручник (рівень стандарту). – В-во: «Генеза», 2010.
3. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: навчальний посібник. - К.: Вища школа, 2007.
4. Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В. Українська мова: Підручник. – К.: Освіта, 2009.
5. Українська мова. Правопис у таблицях, тестові завдання. О.Авраменко, О.Тищенко/ Навчальний посібник. – К.: Книголав, 2017. – 175 с.
6. Збірник тестових завдань з української мови та літератури: Посібник для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання випускників середніх шкіл і вступників / Укл.: Авраменко О.М. – Львів, 2016.

ДОДАТКОВА:

7. Авраменко О.М. Українська мова. Довідник. 1500 завдань у тестовій формі. 5-11 класи. – В-во «Грамота», 2020.
8. Дудка О.О., Шевелева Л.А. Українська мова. Комплексний довідник. 5-11 класи. – В-во «Гімназія», 2011.
9. Зубков М. Українська мова. Універсальний довідник. - Харків: ВД «ШКОЛА», 2009.
10. Лемко І. Цікавинки української мови. – Львів: Априорі, 2016.
11. Новий довідник: Українська мова. Українська література. - К.: ТОВ «КАЗКА», 2015.
12. Шкуратяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: Навч. посібник. - К.: Вища школа, 2010.